

ARCH FOR PEOPLE

V září 2011 proběhl v Praze festival s názvem „Arch for people“ (AFP), který se snažil v duchu svého názvu přiblížit architekturu laické veřejnosti a ukázat z různých pohledů, že spolupráce s architektem může být docela prospěšná jak veřejné sféře, tak soukromým stavebníkům. Nosným materiálem prvního ročníku festivalu byl beton [1].

Součástí festivalu byla konference o užití betonu v architektuře. Při této příležitosti se Mária Pošteková zeptala několika přednášejících architektů na jejich názor na tento v zahraničí uznávaný, u nás naopak poněkud s rozpaky přijímaný stavební materiál a na jejich zkušenosti s ním.

Ing. arch. Ondřej Hoffmeister, ateliér Projektal architekti

Jaký je váš vztah k betonu?

Beton je materiál, který je nenahraditelný. Jeho vlastnosti se neustále objevují. Mám rád jeho povrch.

Kolik procentuálně navrhujete různých projektů s použitím betonu, dá-li se to stanovit?

Velmi záleží na typologii. Procentuálně to nedokážu odhadnout, ale beton většinou používáme na veřejné novostavby. Vždy si ale položíme otázku, zda se na daný projekt beton hodí či nikoli.

Proč lidé nemají beton rádi?

Lidé jsou zvyklí mít materiály krásné, nové, hladké, omyvatelné, čisté, sterilní, dokonalé. Jdou na imitace dřeva, falešné materiály. Někdo si na beton nezvykne a je to škoda.

Prozradíte nám svou oblíbenou stavbu?

Když jsem byl v Kodani, velice mne zaujala bytovka ze sila (<http://www.bydleni-iq.cz/inspire-pro-bydleni/rekonstrukce/prestavba-sila-v-kodani>). Hodně se mi líbí stavby ve Švýcarsku, např. od Ateliéru 5. Zde je možné vidět exkluzivní zapojení betonu.

Existuje nějaký architekt, který je vašim vzorem?

Mám rád paní Šrámkovou, u které jsem chvíli studoval, Josefa Pleskota pro tu pravdivost, Ivana Kroupu, těch lidí je docela dost. Ze zahraničí jsou to architekti především ze Švýcarska, konkrétně z Ateliéru 5. Líbí se mi věci od Plot Architects, nebo Pierre Kingels – Atelier Big. Zajímavý je také Jørn Utzon – kostel, bytový koncept.

Dozvěděli jste se zde něco přínosného?

Byl jsem rád za prezentace povrchových úprav. To jsem si úplně nedokázal představit, jak to funguje technicky.

Je něco, co vám překáží v tvorbě, co vám vadí?

Teplně technické normy. V teplně technických normách nám vadí, že se nekontroluje jen celek, ale hledají se detaily. Lákají nás tepelně izolační betony.

Myslíte si, že je česká architektura v krizi?

Nemyslím si, ale máme problém, který se řeší na úrovni komory. Je to problematika soutěže, soutěže na základě nižších cen, ne na základě kvality. Hlavně způsob zadávání zakázek.

Ing. arch. Antonín Novák, arch. ateliér D.R.N.H.

Jaký je váš vztah k betonu?

Žádný. Stejný jako ke každému jinému materiálu, který má svoje vlastnosti.

Myslíte si, že má beton budoucnost?

Samozřejmě. V současné době se vyskytují určité pochybnosti o jeho budoucnosti. Existují však věci, které ze dřeva ani oceli nepostavíte. Velkou výhodou je jeho nezníčitelnost.

Z ekologického hlediska je nejjednodušší opravovat domy, které již stojí a dál je využívat.

V Japonsku se hodně využívá pohledový beton. Slyšela jsem, že je tam kvalitnější než u nás. Je ta kvalita tolik rozdílná?

Ne, závisí na stavební firmě a na tom, jak se kontroluje kvalita. Také samozřejmě na tom, zda máte dost peněz. Je výrazně jiná cena za pohledový beton a výrazně jiná za normální beton. To je samozřejmé.

A je zakázaný barevný beton?

Jsou nějaké problémy. Je potíž s normami vůči bílému cementu a vlastně těm pigmentům. U nás to akorát můžete dodatečně napenetrovat s nějakou příměsí pigmentu.

Myslíte si, že je česká architektura v krizi?

To si myslím určitě, protože vinou komory se zaspala příležitost etablovat architektonické soutěže jako běžnou součástí investičního procesu a v současné době, kdy Česká republika je příjemcem evropských dotací, prakticky téměř žádná z těch dotací nejde přes architektonické soutěže a to je obrovská chyba a škoda.

Nacházíte čas na tvorbu? Musíte více dělat stavbařské věci než ty tvůrčí? Kolik procent je architektonická část a kolik procent je technická?

Nevím. Záleží na každém architektovi, jak si to dokáže zorganizovat. Já to moc neumím. Vlastně musím konstatovat, že moc netvořím, nekreslím, neskicuji. Mám tým lidí, který mi rozumí, když chci něco sdělit, tak to jsou oni, kdo mou myšlenku přenesou na papír.

Zabýváte se ve své práci otázkou genia loci, nebo na to není čas? Ovlivnil vás nějak Christian Norberg-Schulz a fenomenologie?

Pro nás je to základní východisko. Já to přičítám tomu, že jsem vyrůstal na vesnici a pro mě i pro kolegy je to základní východisko celého konceptu. Schulze jsem začal číst, ale nedostal jsem se ani na třetí stránku, protože jsem to nepotřeboval. Ten architekt je kultivátor prostředí.

Davide Zampini, CEMEX Czech Republic

Co si jako první vybavíte, když před vámi zmíním slovo „beton“?

Ačkoli se ke stavebním konstrukcím velmi často používá právě beton, dá se říct, že mu vlastně nikdo pořádně nerozumí. Například po chemické stránce je to velmi složitý materiál, o jehož skladbě a o interakcích probíhajících mezi jednotlivými složkami toho moc nevíme. Beton se jako materiál dá využít k nejrůznějším účelům, momentálně je však vnímán hlavně jako komodita. Beton je odolný, pevný a bezpečný, zároveň ale přispívá k udržitelnému rozvoji. Můžete mu dát jakýkoli tvar, ale beton zůstane vždy krásný. Až se nám jednou opravdu podaří odkrýt jeho betonové tajemství, získáme skutečně designový materiál, jehož nynější vlastnosti budou ještě více ceněné.

Máte nějakou oblíbenou budovu nebo přímo architektonický styl?

Například Římané byli skvělí stavitelé a mistři ve využívání betonu. Vždyť oni už v prvním století našeho letopočtu pracovali s betonem mnohem déle, než my nyní pracujeme třeba s portlandským cementem! Římané měli speciální pravidla a smlouvy na výrobu a celkové využití betonu. Uvědomovali si například, že nadměrné množství vody oslabuje jeho pevnost a výdrž. Dokonce zavedli normy, které určovaly po-

volené množství vody při jeho výrobě. Kvalitu jejich betonu dokazuje i to, že kolem nás pořád ještě stojí římské památky.

Jaký je váš názor na českou architekturu? Myslíte, že se Česká republika od ostatních států výrazně liší?

Díky tomu, co jsem zahlédl během konference, si myslím, že Česká republika rozhodně nemá co závidět jiným zemím. Naopak, zdejší design má vysokou úroveň, která na mě udělala dojem. Stejně tak i skladba použitých materiálů a elegantní, ale zároveň vášnivá kreativita. Co se týče betonu, myslím, že se tu dá najít spousta zajímavé práce.

Jutta Telivuo, Graphic Concrete, Finsko

Co si jako první vybavíte, když před vámi zmíním slovo „beton“?

Grafický beton, což je samozřejmě zdroj mé práce. Snažím se betonové stavby zkrášlovat a zároveň beton co nejvíce ukazovat.

Jaká je vaše oblíbená stavba nebo architektonický styl?

Pro mne, jako pro architektku jsou všechna období určitým způsobem zajímavá. Domnívám se, že každé období nabízí inspiraci. Velmi se mi líbí 70. léta (a pozdější období), což jsou betonové kostely (např. Tapiola Church v Espoo) a další otevřené prostory, kde můžete cítit vůni betonu. Krajinná architektura zahrnuje mnoho míst tvořených betonovou plochou, které pro mne představují dokonalý prostorový zážitek.

Co si myslíte o české architektuře? Cítíte velký rozdíl mezi Českou republikou a jinými zeměmi?

Samozřejmě jsem navštívila starou Prahu, která je jak architektonickou, tak i kulturní perlou. Z nové architektury na mne udělala dojem Národní technická knihovna v Dejvicích. Velice se mi líbil exteriér – fasádní systém je opravdu sofistikovaný. Bohužel jsem při návštěvě Prahy neměla mnoho volného času, a tak jsem neviděla slavný Tančící dům, což mne mrzí. Mám tedy o důvod víc navštívit Prahu ještě jednou.

Rozhovory vedla Mária Pošteková, PRAM Consulting, s. r. o.

VÝSLEDKY SOUTĚŽE

V předchozím článku [1] jsme Vás seznámili s programem úvodního týdne festivalu. Jeho součástí bylo i uvedení přihlášených mladých architektů do podmínek architektonické soutěže na návrh osady rodinných domů pro lokalitu Masarykova čtvrť v pražské Tróji.

První část soutěže proběhla formou workshopu pod vedením světoznámého španělského architekta Felipe Artergo Rufina z ateliéru AMP arquitectos. Ve druhé části byli vybráni účastníci (týmy) soutěže vyzváni, aby během následujících několika týdnů individuálně dopracovali své projekty pro závěrečné hodnocení. Porota zasedala 14. listopadu 2011 na Stavební fakultě ČVUT v Praze a vyhlášení konečných výsledků se konalo 28. listopadu 2011 na stejném místě. Porota soutěže vyhodnotila projekty následovně:

- **Čestná uznání za návrh betonového rodinného domu** získaly projekty týmu č. 15 Petry Sopouškové a týmu č. 11 Adély Chroboczkové, Nely Gottvaldové a Michala Hýla, všichni z FA VUT v Brně.

1a

1b

1c

1d

Obr. 1 Společný návrh Radky Ježkové, Anny Podroužkové a Martina Duby z FUA TUL získal 3. cenu v soutěži

2b

2a

2c

2d

Literatura:

- [1] Čermák M.: Arch for People 2011, Beton TKS 5/2011, str. 84–87
- [2] Program festivalu Arch for People, www.earch.cz

Obr. 2 Společný návrh Janica Šipulové z FA VUT v Brně a Martina Sládka z FA ČVUT v Praze získal 2. cenu v soutěži

Obr. 3 Návrh Lucie Najvarové z FA VUT v Brně se stal vítězem soutěže

- **Čestné uznání za urbanistickou koncepci lokality Masarykova čtvrť** – urbanistický plán „DHG“ získal tým č. 21, Janica Šipulová (FA VUT v Brně) a Martin Sládek (FA ČVUT v Praze) a skupina „Jezevci“, Lucie Najvarová (FA VUT v Brně), Tomáš Durdis (FA ČVUT v Praze), Robert Bakytta a Matuš Grega-Jakub (StF STU v Bratislavě), Radek Toman a Tomáš Madro (FA VUT v Brně).

- **3. cenu v soutěži za návrh betonového rodinného domu** získal tým č. 16, Radka Ježková, Anna Podroužková a Martin Duba z FUA TUL (Fakulty umění a architektury Technické univerzity Liberec) (obr. 1).

Názor poroty: Radikální a silný názor na kondenzování zástavby do jednostranně orientovaného hřebínku přináší příjemné napětí mezi intenzivně zastavěným severním okrajem pozemku a volným prostorem zahrad pod touto průlničitou hradbou. Vtipné umístění garáží přes ulici naproti domům. Vlastní dispozice pracující s raumplanem těží z úzké vazby na terén. Perforace fasád poněkud opomíjí hlavní – jižní výhledovou stranu a ložnici u vstupu. (Petr Burian) Líbí se mi, jak se projekt drží přírodního charakteru trojského území. Linie domů je pojata jako na typické vesnici – domy tvoří přirozenou bariéru s krajinou. (Felipe Artengo Rufino)

- **2. cena** byla udělena týmu č. 21, Janica Šipulová z FA VUT v Brně a Martin Sládek z FA ČVUT v Praze (obr. 2).

Názor poroty: Seskupení a koncentrace zástavby na obě východo-západní komunikace příznivým způsobem uvol-

ňuje zbylé části pozemku. Vzniká tak zajímavé napětí mezi komunitní, uliční, sousedskou částí a volnými zahradami. Otázka je, zda výhody tohoto uspořádání vyváží určitý handicap orientace u severních, horních řad. Řešení velmi náročné na udržení konceptu realizace a majetkoprávní vztahy. (Petr Burian) Velmi zajímavý způsob, jak napojit domy na přístupovou cestu. Vážím si citlivého řešení k parcelám – konstrukční schéma minimalizuje destrukci zahrad a měřítko daného návrhu ve vztahu k parcelám. (Felipe Artengo Rufino)

- **1. cena** byla udělena týmu č. 24, Lucie Najvarová z FA VUT v Brně (obr. 3).

Názor poroty: Lapidární, jednoduchý, prostorově úsporný koncept domu pracující s morfologií svahu se svou jednoznačností i variabilitou velikostních řešení jeví jako optimální odpověď na zadání. Skýtá možnost širšího uplatnění pro větší spektrum uživatelů. (Petr Burian) Urbanistický koncept navrhuje historické propojení řešeného území Troje z Tróje do přírody. Kompaktní architektura se adaptuje na danou topografii, výhledy a další původní faktory území pomocí inteligentního a jednoduchého vnitřního pohybu, který nám představuje dobrou ideu, jak lze žít v tomto konkrétním prostředí. (Felipe Artengo Rufino)

Porota soutěže rozhodovala ve složení: arch. Felipe Artengo Rufino, AMP arquitectos – arch. atelier sídlí na Tenerife, akad. arch. Roman Brychta, Projektil Architekti, Ing. arch. Petr Burian, DaM architektonická kancelář, Ing. arch. Petr Vaněk, earch.cz, Ing. arch. Petr Šíkola, Kat. architektury FSv ČVUT v Praze, Ing. arch. Tomáš Drdácký, starosta MČ Praha-Troja, Peter Dajko, MBA, generální ředitel CEMEX Czech Republic a Ing. Jana Margoldová, CSc., šéfredaktorka časopisu Beton TKS.

Ceny veřejnosti z čtrnáctidenního hlasování na facebookové stránce Beton v architektuře a na portálu www.earch.cz získali:

- **3. cenu tým č. 16**, Anna Podroužková, Radka Ježková, Martin Duba (FUA TUL) – 709 hlasů z celkového množství 6 375 hlasů,
- **2. cenu tým č. 7**, Marek Ječmen, Robert Gallo (FA VUT v Brně) – 1 090 hlasů,
- **1. cenu tým č. 14**, Jana Cigošová, Miroslav Dvouletý (FSv VŠB TU Ostrava) – 1 995 hlasů.

ZÁVĚR

Záměrem AFP bylo poukázat na nové trendy v architektuře. Organizátoři festivalu připravili řadu různých akcí, na kterých společně s významnými odborníky a začínajícími profesionály diskutovali atraktivní témata, jež mohou obohatit odbornou i laickou veřejnost. Byla to příležitost k získání nových znalostí o technologiích, pohledovém ztvárnění, historii, ale také předsudcích vůči betonu jak z Čech, tak ze zahraničí. Stěžejní akcí festivalu byla soutěž o nejlepší koncept a návrh betonového rodinného domu. Soutěž byla určena studentům a mladým absolventům architektury a byla vypsána v úzké spolupráci s MČ Praha-Troja a Katedrou architektury FSv ČVUT v Praze.

Generálním partnerem AFP byla společnost CEMEX Czech Republic. Časopis Beton TKS byl hlavním mediálním partnerem celého festivalu. Hlavním pořadatelem a organizátorem celé akce byl portál earch.cz.

Z materiálů festivalu a soutěže připravila Jana Margoldová

3a

3b

3c

3d